

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibvs Cvram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorvm, 1609

23. Cap. De Emptione, & Ve[n]ditione in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

CAPVT XXIII.

DE EMPTIONE ET VEN-
ditione in genere.

EMPTIO, cui correspondet venditio, est contractus, in quo res datur pro pecunia, vel contra, pecunia pro re. Iustitia huius contractus in eo consistit, vt sit æqualitas pretij ad rem.

Valor rei est duplex. Naturalis, & Vsualis siue forensis.

Naturalis, qui consistit in natura & gradu rei essentiali: & sic animal est pretiosius auro & argento, &c. & de hoc valore non agimus in presenti.

Vsualis siue forensis est, qui sumitur ex utilitate & vsu hominum: & sic res dicitur maioris valoris & pretij, quæ magis est utilis hominum necessitati.

Pretium rei nihil aliud est quam valor, vel potius mensura valoris rei. Pretium vsuale rei in primis duplex esse potest. Legitimum, & arbitrarium.

*Pretium rei
quid sit.*

*Et quomodo
plex.*

Legitimum, quod lege, aut constitutione est præscriptum & taxatum: vt si constitutio fiat ab habente potestatem. Modius frumenti non vendatur carius tribus regalibus, & hoc

D d

preti-

pretium consistit in indiuisibili, & non licet transgredi.

Pretium Arbitrarium, quod consistit in arbitrio
arbitrariū vendentis, & cum hoc habeat latitudinem, di-
est triplex. uidetur in triplex. In minimum siue pium,
Medium siue moderatum, & maximum siue
rigidum, exempli gratia, sit iustum pretium
modij tritici aureus, plus vel minus quadrante,
pretium pium erit vendere aureo dimidio
& quadrante. Moderatum vendere aureo, ri-
gidum aureo & quadrante.

Iustum hoc censendum est rei pretium, quo
communiter res solet emi & vendi, cessante
fraude & dolo, iuxta arbitrium peritorum &
prudentum in eo venditionis genere. Quia
vna & eadem res, plus & minus valere potest
pro diuersitate generis venditionis; vt in offi-
cina res viliori pretio venditur, quam apud
mercatores, & quæ sub hasta venduntur, vel
à militibus in iusto bello acquisita, vilius di-
strahuntur: quia alia est natura huius generis
venditionis. De qua re vide doctè differentē
Didacum Couarr. lib. 2. variarum resolut. cap.
3. & Sotum. lib. 6. q. 2. art. vltimo.

Negotiatio relata in debitos fines, vt pote
ad publicam vtilitatem, ac necessitatem, nec
non honestam domus & familiæ sustentatio-
nem, licita necessariaque reipub. est, vt expe-
rientia rerum magistra demonstrat. Vnde
quando

quando sancti Patres videntur damnare negociationem, intelligendum de ea, quæ tantum lucri causa fit: talis enim turpis & sordida est. Patrum testimonia habentur apud Gratianum dist. 88.

Plurimum valet ad discernendum iustitiam emptionis & venditionis animaduvertere in primis, an interueniat tacitum mutuum, vel interponatur expectatio emptoris ad certum tempus, & tunc videndum, an aliquid accipiat ob moram. Quod si fiat magna est suspicio palliatæ usuræ. Attendendum etiam, an alius contractus cum emptione & venditione concurrat: & tunc ex natura vtriusq; contractus, sumendum iudicium de æquitate. Postremò in emptione & venditione perpendendum, ut sit æqualitas pretij, & valoris rei, quæ si adsit, iustus est contractus: Aliàs secus.

Omnis iniustitia in emptione & venditione committitur; aut ratione pretij si excedat valorem rei: aut ratione temporis, si solutio aut anticipetur, vel differatur: aut ex parte rei: quæ venditur, si defectum patiatur. Quare in sequenti capite hæ tres difficultates declarabuntur.

An liceat rem carius vendere, quam valeat?

An carius vendere ob dilatam solutionem, & vilius ob anticipatam, &c.

An venditio illicita reddatur ob defectum rei vendita.

CAPVT XXIV.

DE IUSTITIA ET INIUSTITIA IN EMPTIONE & VENDITIONE.

Prima difficultas. An liceat rem carius vendere quam valeat, & quomodo?

PRIMA Conclusio. Qui fraude, vel dolo rem maioris, quam valeat vendit, mortaliter peccat, si excessus sit notabilis, & tenetur ad restitutionem, S. Thom. 2. 2. q. 77. artic. 1. ab omnibus receptus, & constat ex lege naturalibus. Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Eadem est ratio de emptore, si fraude & dolo rem minoris iusto pretio emit.

Secunda Conclusio. Qui per ignorantiam probabilem, aut inuincibilem iniuste emit, aut vendit, non peccat durante tali ignorantia, certior tamen factus de iniustitia, tenetur ad recompensationem: aliàs non restituendo mortaliter peccat: Quia cum scientia vult retinere alienum, quod est contra iustitiam. S. Thom. in d. quæst. art. 2. S. Antoni. 2. part. tit. 1. cap. 16. §. 3. Scot. in 4. d. 15. q. 2. Sot. libr. 6. qu. 3. artic. 2. & hæc est communis opinio, vt Nauar.